



MÖNSTERÅS
KOMMUN

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Mönsterås kommun

Fastställd av socialnämnden den 23 maj 2018

Reviderad 200527, 221219, 230220

Innehållsförteckning

A	Allmänt	4
	Riktlinjernas syfte och innehåll	4
	Socialtjänstlagen (SoL)	4
	Två uppdrag – självförsörjning och försörjning	5
	Jämställt försörjningsstöd	5
	Barnperspektiv i ekonomiskt bistånd.....	5
	Beslutsnivåer/ delegationsordning	5
B	Ekonomiskt bistånd	6
	Delarna i ekonomiskt bistånd	6
	Riksnormen	6
	Särskilda skäl för beräkning av riksnorm till högre nivå.....	7
	Särskilda skäl för beräkning av riksnorm till lägre nivå	7
	Boende och boendekostnader	8
	Godtagbara boendekostnader	8
	Tvättavgift	9
	Byte till dyrare bostad	9
	Beräkning av boendekostnad utifrån boendeform.....	9
	Hyreslägenhet	9
	Bostadsrätt/Egen fastighet	9
	Inneboende	10
	Delad bostad	10
	Hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren.....	10
	Andra boendeformer	10
	Eget boende – unga vuxna	11
	Hushållsel	11
	Riktvärde för förbrukning av hushållsel	11
	Hemförsäkring.....	11
	Arbetsresor	12
	Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa	12
D	Särskild prövning/ Livsföringen i övrigt.....	12
	Akut försörjningsstöd/ nödprövning.....	12
	Avgift för barnomsorg.....	13
	Avgift för hemtjänst och annan kommunal service	13
	Begravningskostnad	13
	Bil.....	14

Bredband.....	14
Deposition.....	15
Fickpeng	15
Flyttkostnader	15
Fritidskostnad över norm.....	15
Glasögon	15
Hemutrustning	16
Hemutrustning vid bosättning	16
Underhåll eller komplettering av befintlig hemutrustning	17
Spädbarnsutrustning.....	17
Hälsa- och sjukvård samt medicin	17
Identitetshandlingar.....	17
Kläder	18
Reparationskostnad gällande hyreslägenhet.....	18
Rättshjälp	18
Skulder	18
Kronofogdemyndigheten	19
Skuldsanering	19
Tandvård	19
Akut tandvård.....	19
Nödvändig tandvård.....	19
Umgänge – förälder och barn	20
E Inkomstberäkning	20
Inkomster som ska beaktas.....	20
Inkomster som inte ska beaktas	21
Barns tillgångar och inkomster av kapital	22
Jobbstimulans	22
Förbehållsbelopp och skattejämkning	23
Tillgångar	23
F Särskilda grupper	23
Makar, registrerade partner och sambor	23
Arbetsökande	24
Kompetenshöjande insatser	24
Sjukskrivna/Arbetshinder.....	25
Föräldralediga	25
Studerande.....	25

Företagare.....	26
Sökande som är utsatta för hot eller våld i nära relationer.....	26
Asylsökande, arbets- och uppehållstillstånd i Sverige.....	27
Upphållstillstånd enligt EU:s massflyktsdirektiv.....	27
Utländska medborgare.....	27
Personer som deltar i statligt etableringsprogram.....	28
Kriminalvårdade och häktade.....	28
Hemmavarande barn.....	28
Personer över 65 år.....	28
G Handlägningsprocessen.....	29
Ansökan.....	29
Identitetskontroll.....	29
Utredning.....	29
Hembesök.....	30
Utbetalning.....	30
Återkrav.....	31
Ansökan trots att ekonomiskt bistånd redan beviljats för perioden.....	31
God kvalitet.....	32
Egenkontroll.....	32
Lex Sarah.....	32
Revidering av riktlinjer.....	32

A Allmänt

Riktlinjernas syfte och innehåll

Utifrån socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd ger dessa riktlinjer vägledning för handläggningen av ekonomiskt bistånd i Mönsterås kommun. Riktlinjernas syfte är att säkerställa rättssäkerhet och en så hög grad av likabehandling som möjligt. Riktlinjerna ska ge stöd i det praktiska arbetet med utredningar, bedömningar och beslut. De ska ge stöd i att tolka lagstiftningen genom de individuella behovsbedömningar som alltid ska göras.

Det är inte möjligt att i dessa riktlinjer beskriva alla olika sorters situationer och behov utan riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. Kommunens riktlinjer utgör ett komplement till lagstiftning, prejudicerande domar, förordningar, föreskrifter och allmänna råd. Lagen är överordnad riktlinjer.

Socialtjänstlagen (SoL)

De paragrafer i socialtjänstlagen som specifikt berör rätten till ekonomiskt bistånd är 4 kap. 1-5 §§ samt 9 kap. 1-4 §§.

Principerna i socialtjänstlagen innebär att var och en i första hand är skyldig att själv försöka tillgodose sina behov. Biståndet ska i princip vara en tillfällig hjälp och ska utformas så att det stärker den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. Genom biståndet ska den enskilde tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Begreppet är inte närmare definierat i lagtext eller förarbeten. Vad som ska anses som skälig levnadsnivå måste bland annat bedömas utifrån den tid och de förhållanden som den hjälpbehövande lever under (prop. 1979/80:1).

Besluten som tas enligt 4 kap. 1 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär. Detta innebär att besvärshänvisning ska ges vid alla biståndsbeslut som helt eller delvis går den sökande emot.

Bistånd enligt 4 kap. 2 § ger socialnämnden möjlighet att bevilja bistånd utöver vad som följer av 4 kap. 1 § om det finns skäl för det. Beslut enligt 4 kap. 2§ ska endast användas när beslut inte går att fatta enligt förutsättningarna i 4 kap. 1 § SoL. Beslut enligt 4 kap. 2 § SoL ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL. Biståndet kan även beviljas mot återbetalning. Beslut enligt 4 kap. 2 § SoL kan inte överklagas genom förvaltningsbesvär utan endast laglighetsprövas. Reglerna för laglighetsprövning finns i 13 kap. Kommunallagen.

Utgångspunkten vid den individuella behovsprövningen är vad som skiljer den enskilde från andra i samma situation – både i jämförelse med andra biståndssökande men också utifrån en kommuninvånare i allmänhet. Även de krav som ställs på den biståndssökande ska anpassas efter dennes individuella förmåga och förutsättningar.

Två uppdrag – självförsörjning och försörjning

Socialtjänsten har två uppdrag. Huvuduppgiften eller målet är att hjälpa den enskilde så att han eller hon kan klara sig utan ekonomiskt bistånd, hjälp till självförsörjning.

I väntan på att detta blir möjligt har den enskilde rätt till ekonomiskt bistånd, hjälp med försörjningen – under vissa förutsättningar och efter en individuell behovsprövning.

Socialtjänsten behöver därmed ha två fokus i kontakterna med den enskilde. Dels den ekonomiska situationen, dels vilka insatser som behövs i övrigt. Om den enskildes behov av bistånd är tillfälligt räcker det naturligtvis med att utreda den ekonomiska situationen.

Jämställt försörjningsstöd

Att både kvinnor och män har en egen försörjning är grunden för ett jämställt samhälle, och i den mån det är möjligt bör därför utbetalningen av ekonomiskt bistånd delas lika mellan parterna i de hushåll som omfattar personer som är gifta eller sambo.

I Mönsterås kommun finns ett politiskt beslut om ett jämlikt försörjningsstöd. Vilket syftar till att det ekonomiska biståndet ska delas jämt mellan parterna, när två personer söker ekonomiskt bistånd tillsammans.

För att tydliggöra båda parter rätt till delaktighet i familjens försörjning kan det vara viktigt att lyfta frågor som exempelvis handlar om vem som betalar räkningar i hushållet, och om båda parterna i ett förhållande står på hyreskontraktet.

Barnperspektiv i ekonomiskt bistånd

Barnperspektivet innebär att barns situation ska uppmärksammas även när vuxna ansöker om ekonomiskt bistånd. Det är särskilt viktigt när familjer är i behov av ekonomiskt bistånd under en längre tid. Att ha barnperspektiv behöver inte innebära generösare bedömningar, men det är av stor vikt att barnet görs synligt i utredningarna. Även i hushåll som saknar barn är det dock viktigt att synliggöra samtliga parter i hushållet. En utredning om ekonomiskt bistånd behöver bedrivas jämställt för samtliga hushållsmedlemmar, oavsett faktorer som exempelvis ålder och kön.

Beslutsnivåer/ delegationsordning

Beslutsfattare/delegat regleras i socialnämndens delegationsordning. Delegationens ordningen återfinns i nämndens kvalitetsledningssystem.

OBS!

Dessa lokala riktlinjer ersätter inte *Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten* som är utgiven av Socialstyrelsen, utan syftar enbart till att användas som ett komplement.

B Ekonomiskt bistånd

Delarna i ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd består av två olika delar, försörjningsstöd och bistånd till livsföringen i övrigt.

Försörjningsstödet ska tillgodose hushållens mer regelbundna utgifter per månad och består i sin tur i två delar.

- Den ena delen är riksnormen som ska täcka kostnader för **livsmedel; kläder och skor; fritid och lek; hygien; barn- och ungdomsförsäkring, förbrukningsvaror samt dagstidning och telefon.**
- Den andra delen är skäliga kostnader utöver riksnormen beräknade utifrån en lokal nivå och berör godtagbara kostnader för **boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring samt medlemskap i fackförbund och a-kassa.**

Vad som ska räknas som skäliga kostnader måste avgöras efter en individuell bedömning och anpassas efter den allmänna standardutvecklingen i samhället, det vill säga vad människor i allmänhet kan kosta på sig. Socialnämnden får ha riktlinjer men inte schablonisera dessa utgifter (Socialstyrelsen, *Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten*, s. 106)

Riksnormen för ett hushåll är summan av de personliga kostnaderna för samtliga medlemmar i hushållet och de gemensamma hushållskostnaderna per månad.

Livsföringen i övrigt avgörs efter individuell prövning och omfattar t.ex. tandvård, läkarvård, glasögon, spädbarnsutrustning, kostnader vid flytt och begravning.

Riksnormen

Nivån på riksnormen beslutas varje år av regeringen och är densamma för hela landet. Riksnormen anges i socialtjänstförordningen och fastställs för kommande år i slutet av innevarande år. Riksnormen är densamma varje månad oavsett dagar och grundar sig på Konsumentverkets pris- och konsumtionsundersökningar.

Den beslutade riksnormen är en bruttonorm, dvs. det finns inga belopp beslutade för respektive kostnadspost som ingår i normen. Nedan följer dock ett riktmärke på hur riksnormen kan fördelas utifrån de olika posterna för vuxna respektive barn 0-18 år.

målgrupp	Livsmedel	Kläder o skor	Lek o fritid	Hygien	Barn- och ungdoms Försäkring
vuxna	60%	20%	15%	5%	0%
0-18 år	60%	20%	15%	4%	1%

Särskilda skäl för beräkning av riksnorm till högre nivå

Om det finns särskilda skäl i ett enskilt fall kan riksnormen beräknas till ett högre belopp. En höjning av normen kan gälla för en kortare eller en längre period för till exempel förhöjda matkostnader av medicinska skäl. För mer information se socialstyrelsen handbok om ekonomiskt bistånd.

Särskilda skäl för beräkning av riksnorm till lägre nivå

Sänkning av nivån av försörjningsstöd kan komma i fråga om särskilda skäl föreligger. I vissa fall kan det vara uppenbart att den enskilde inte har kostnader som ingår i riksnormen.

Det kan t ex gälla under vistelse i heldygnsvård. Då beviljas istället fickpeng, se avsnitt om *fickpeng*.

Det kan också handla om en akut nödsituation, se vidare under avsnittet *Akut försörjningsstöd/nödprövning*.

Ett beslut om bistånd till en lägre nivå ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap. 1 § SoL avseende försörjningsstöd enligt riksnorm.

Reducerat bistånd kan även bli aktuellt om den enskilde uppenbart inte använder biståndet till det som det är avsett för eller hade haft möjligt att försörja sig men avstått och därför saknar pengar för den närmaste tiden.

Nedsättning av försörjningsstödet kan även göras om den sökande utan godtagbart skäl avböjer att delta i eller uteblir från den kompetenshöjande verksamhet eller annan aktivitet som anvisats.

För att räkna ut nedsättningen används följande beräkningsmodell:

Norm för den sökande divideras med 21 (arbetsdagar/månad i genomsnitt), denna summa multipliceras sedan med antalet ogiltiga frånvarodagar.

Vid giltig frånvaro utgår oförändrat försörjningsstöd den första veckan. Därefter krävs sjukskrivning av läkare för att riksnormen inte ska räknas till en lägre nivå. Efter individuell prövning och vid upprepade kortare sjukfall krävs sjukintyg från dag ett för att beräkningen inte ska påverkas.

Frånvaro p.g.a. polisutredning anses som giltig frånvaro.

C Skäliga kostnader utöver riksnormen

Boende och boendekostnader

Bidragsberättigade har rätt till försörjningsstöd för skäliga boendekostnader. Jämförelse ska ske med hyreskostnader i kommunen. Som grund för beräkning av skälig boendekostnad ska riktmärket vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Hyresnivån inom det kommunala bostadsbolaget är också en grund vid bedömningen. Det är den s.k. varmhyran som är godtagbar.

Vid ett kortvarigt biståndsbehov godtas som regel den faktiska kostnaden. Med kortvarigt avses max tre sammanhängande månader.

Om behovet blir längre än tre månader ska en bedömning göras om boendekostnaden är skälig. Om boendekostnaden bedöms överstiga vad som kan anses vara skäligt ska den enskilde uppmanas att finna ett billigare boende, rådrum ges på fyra månader. Om den sökande efter information och skäligt rådrum ändå väljer att bo kvar bör ekonomiskt bistånd beräknas utifrån kommunens riktlinjer för skälig boendekostnad. (Se exempelvis dom från Kamrarrätten i Jönköping 2017-11-14, mål nr 1876-17.)

Häktade personer och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst 6 månader bör ges ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden. Den sökande bör uppmanas att försöka hyra ut sin bostad i andra hand. Om hyresvärden inte ger samtycke till detta kan hyresgästen begära tillstånd hos hyresnämnden.

För att förebygga uppkomsten av hyresskulder är det av största vikt att inbetalning av föregående hyra alltid verifieras vid återkommande behov av bistånd.

Godtagbara boendekostnader

Familjestorlek	Nuvarande nivå	Ny nivå för 2023
1 vuxen	4000 kronor	4156 kronor
2 vuxna	5000 kronor	5195 kronor
1-2 vuxna, 1 barn	6000 kronor	6234 kronor
1-2 vuxna, 2 barn	7000 kronor	7273 kronor
1-2 vuxna, 3 barn eller fler	8500 kronor	8832 kronor

För umgängesberättigad förälder med regelbundet umgänge tas hänsyn till behov av större lägenhet.

Tvättavgift

Tvättavgift är en godtagbar kostnad om denna inte ingår i hyran och tvättmaskin saknas i bostaden. Rimlig kostnad får bedömas utifrån storleken på den avgift som tas ut av hyresvärden.

Byte till dyrare bostad

Om den som får ekonomiskt bistånd har önskemål om att flytta till ett dyrare boende bör den nya bostadskostnaden godtas endast om det är nödvändigt för att den sökande ska uppnå skälig levnadsnivå. Om byte till dyrare bostad sker utan godtagbara skäl och utan samråd med handläggare godkänns inte den del av hyran som överstiger tidigare boendekostnad.

Beräkning av boendekostnad utifrån boendeform

Vid alla boendeformer ska den sökande vara folkbokförd på boendeadressen och inneha ett giltigt boendekontrakt för att beviljas boendekostnad.

Hyreslägenhet

Den faktiska boendekostnaden innefattar varmhyran inkl. eventuellt andra obligatoriska avgifter som ex. vattenförbrukning och tvättstugeavgift.

Vid kallhyra beviljas el för uppvärmning upp till högsta godtagbara boendekostnad tillsammans med kallhyran.

Om lägenheten hyrs i andra hand bör den avtalade hyran godkännas om den är skälig utifrån kommunens nivåer för godtagbara boendekostnader. Kontrakt som avser uthyrning i andra hand behöver vara godkända av hyresvärden.

Bostadsrätt/Egen fastighet

Bostadsrätt och egen fastighet räknas som en lätt realiserbar tillgång. I ärenden där den sökande bli aktuell i mer än tre månader ska den sökande därför ges ett rådrum på fyra månader för att avyttra sin bostad och hitta en annan boendeform. Om den sökande inte gör detta kan ansökan om ekonomiskt bistånd avslås med hänvisning till att personen inte bidrar till sin egen försörjning.

Vid kortare tid än tre månader gäller kommunens nivå för högsta godtagbara boendekostnad. Vid beräkning av faktisk boendekostnad för egen fastighet ingår följande i vad som är att se som godtagbar boendekostnad: uppvärmning, vatten, avlopp, sophämtning, sotning. Samt räntor för lån som avsett inköp och underhåll av bostaden, samt i förekommande fall tomträttsavgäld.

Beräkningen av boendekostnaden för en bostadsrätt följer samma principer som vid egen fastighet. Hänsyn tas även till månadsavgiften samt eventuella räntekostnader som uppkommit vid köpet av bostadsrätten. Vid beräkning av boendekostnaden bör uppmärksammas att det i vissa fall ingår amorteringar och avsatta medel till reparationsfond i avgiften till bostadsrättsföreningen.

Amorteringar ingår ej i beräkningen av faktisk boendekostnad då detta utgör kapitalbildning. Uppmana den sökande att kontakta banken för att under en period sänka eller helt avstå från att amortera.

Den sökande bör uppmanas att söka skattejämkning för räntekostnaden. Om den enskilde underlåter att göra detta kan socialtjänsten avstå att bevilja bistånd för 30 % av räntekostnaden då denna del är avdragsgill i deklarationen.

För att göra beräkning av boendekostnad i bostadsrätt/ egen fastighet finns det en beräkningsmodul i IFO:s verksamhetssystem.

Inneboende

Vid beräkning av den faktiska boendekostnaden bör socialnämnden räkna boendekostnaden utifrån enheter.

Den som lever i en hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren är inte att anse som inneboende, se nedan.

Delad bostad

Socialnämnden ska vid beräkningen av den faktiska boendekostnaden beakta kostnaden delad med antalet boende i bostaden om flera personer delar bostad men saknar eller har en begränsad hushållsgemenskap.

Hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren

Socialnämnden bör vid beräkning av den faktiska boendekostnaden beakta hur stor andel av bostaden den enskilde disponerar. Detta gäller till exempel när ett kvarboende vuxet barn eller en förälder lever i en hushållsgemenskap med bostadsinnehavaren utan att vara samboende.

Nämnden bör vid beräkning följa tidigare Riksförsäkringsverkets föreskrifter om beräkning av boendekostnad där varje rum räknas som två enheter och köket som en enhet.

Socialstyrelsens handbok om ekonomiskt bistånd kan ge ytterligare vägledning vid kostnadsberäkningen.

Boendekostnad ska inte beviljas om det kvarboende vuxna barnet innan ansökan om ekonomiskt bistånd inte haft någon boendekostnad.

Andra boendeformer

Socialnämnden bör för andra boendeformer t.ex. husvagn, båt eller hotell beräkna den faktiska boendekostnaden efter omständigheterna i varje enskilt fall. I vissa fall kan det vara motiverat att lägga till kostnader för sådant som ingår i ett vanligt boende t.ex. tvätt. För personer som saknar permanent bostad bör kostnaden för magasinering av tillhörigheter beviljas under skälig tid.

Eget boende – unga vuxna

För personer under 25 år utan egna barn ska en restriktiv hållning gälla för eget boende. Dessa personer kan erhålla bidrag till hyreskostnad i eget boende om det finns starka sociala skäl eller om sökande tiden innan ansökan redan har bott i eget boende och varit självförsörjande av egna inkomster i en sammanhängande period av minst tre månader. Starka sociala skäl kan vara att familjen är mycket trångbodd eller att det finns starka personliga motsättningar inom familjen.

Ungdomar upp till 18 år som ansöker om eget boende utreds inom Barn- och ungdomsenheten.

När det gäller unga under 21 år som studerar på gymnasienivå ska föräldrars försörjningsförmåga klarläggas. Först då det bedöms medföra oskäliga sociala konsekvenser och försörjningspliktiga föräldrar saknar ekonomiska förutsättningar att stödja eget boende kan det bli aktuellt med insatser från Socialtjänsten.

Hushållsel

Bistånd för hushållsel bör i regel beviljas för den faktiska kostnaden om elförbrukningen (kwh) är skälig. Bistånd till hushållsel beviljas månadsvis, hänsyn behöver tas till hushållets storlek och individuella situation.

Vad som ska räknas som skäliga kostnader måste avgöras efter en individuell bedömning och anpassas efter den allmänna standardutvecklingen i samhället, det vill säga vad människor i allmänhet kan kosta på sig, nedan finns riktvärden gällande förbrukning av hushållsel att förhålla sig till. Om elförbrukningen för hushållsel bedöms vara höga kan den biståndssökande uppmanas att se över sin förbrukning och sitt elavtal.

Riktvärde för förbrukning av hushållsel

I en lägenhet är ofta förbrukningen av hushållsel 2.000 - 4.000 kWh/år. Variationen är dock stor och beror bland annat på hur många som bor i lägenheten, de boendes energivanor och antal elektriska apparater. Enligt statistik från Energimyndigheten är förbrukningen av hushållsel i småhus i genomsnitt 6.700 kWh/år (Konsumenternas energimarknadsbyrå).

Hemförsäkring

Den enskildes faktiska kostnader för hemförsäkring bör som regel godtas, om kostnaderna är skäliga. En skälig kostnad kan vara priset på orten för en hemförsäkring, som är baserad på normalt lösöresbelopp för den enskildes typ av bostad och antal personer boende i bostaden. Som regel beräknas kostnaden för hemförsäkring månadsvis.

Om hemförsäkring inte finns ska den sökande omgående teckna en sådan. Vid avsaknad av hemförsäkring kan sökande komma att få avslag på sin ansökan. Observera att hemförsäkring kan ingå som en del i fackföreningsavgiften.

Arbetsresor

Med arbetsresor avses resor till och från arbetet men också resor för att aktivt kunna söka arbete eller för att kunna genomföra aktiviteter som den sökande deltar i genom kommunen eller Arbetsförmedlingen. Det kan exempelvis avse resor till och från anställningsintervjuer, SFI eller andra studier, praktik, arbetsträning mm. För mer information se Arbetsförmedlingens hemsida

Om kollektivtrafik kan användas görs beräkningen utifrån lägsta kostnad för allmänna kommunikationsmedel. Om denna möjlighet saknas görs beräkningen utifrån Skatteverkets avdragsgilla belopp för resor till och från arbetet med egen bil - Se särskild skrivning under avsnittet Bilkostnad.

Om den sökande ansöker om ersättning för arbetsresor via Arbetsförmedlingen kan den sökande beviljas ersättning för den del av resekostnaden som avser självkostnadspriset per månad. För att bistånd ska beviljas behöver den sökande lämna in beslut om praktikbeslut från Arbetsförmedlingen.

Medlemskap i fackförening och arbetslöshetskassa

Den sökandes faktiska kostnad för medlemskap bör godtas. Undersökas bör dock om den enskilde kan få sin avgift reducerad eller i vissa fall bli helt avgiftsbefriad.

D Särskild prövning/ Livsföringen i övrigt

Akut försörjningsstöd/ nödprövning

Förutsättningen är att den enskilde hamnat i en akut nödsituation och endast är i behov av ett tillfälligt bistånd för att reda upp det akuta läget.

Det kan även vara en insats under utredningstiden. Om akuta situationer uppstår återkommande behöver det framgå av den ekonomiska utredningen varför dessa situationer uppstår och hur de kan förebyggas.

Här bör även barns situation särskilt uppmärksammas. Om det framkommer oro för huruvida barns behov tillgodoses behöver anmälan göras till barn- och ungdomsenheten. Vårdnadshavare har ett ansvar över att tillgodose sitt barns behov av exempelvis mat och bostad.

Ett beslut om nödprövning ska alltid föregås av ett avslagsbeslut enligt 4 kap 1 § SoL avseende försörjningsstöd enligt riksnorm. *Se vidare under avsnittet "Särskilda skäl för beräkning av riksnorm till lägre nivå".*

Kontoutdrag och/eller annat underlag som styrker situationen ska kunna uppvisas och i den mån det är möjligt bör hembesök göras innan beslut om bistånd fattas.

Nödbistånd enligt socialtjänstlagen kan inte beviljas till personer som omfattas av LMA, lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.

Avgift för barnomsorg

Avgiften för barnomsorg är baserad på inkomst. Ekonomiskt bistånd är inte att betrakta som en inkomst i detta sammanhang. Om den enskilde har försökt få avgiften reducerad men inte lyckats eller väntar på beslut om reducerad ska den faktiska kostnaden för barnomsorg betraktas som godtagbar.

Avgift för hemtjänst och annan kommunal service

I första hand ska en prövning av avgifternas storlek göras och avgiften reduceras. Den enskilde ska inte tvingas söka ekonomiskt bistånd till avgift som avser hemtjänst och som är ett beviljat bistånd inom samma förvaltning.

Ekonomiskt bistånd till hemtjänstavgift beviljas endast om det inte är möjligt att reducera avgiften eller i väntan på en reduktion. Kontakta assistent på kommunens ekonomikontor angående ansökan om reducerad avgift.

Begravningskostnad

Begravningskostnaderna täcks i första hand av tillgångarna i dödsboet, det är som regel den avlidnes ekonomiska situation som avgör dödsboets betalningsförmåga, undantag kan göras då efterlevande har höga inkomster – se vidare i handbok om ekonomiskt bistånd.

Om ett dödsbo saknar tillgångar eller om tillgångarna ej räcker till för att täcka begravningskostnaderna skall bouppteckning/ dödsboanmälan visas upp innan beslut om ekonomiskt bistånd kan fattas.

Vid bedömning av dödsboets betalningsförmåga ska begravningskostnader gå före betalning av skulder för hyra, hushållsel, telefon, etc. Hänsyn skall tas till tillgångar i form av t.ex. fastigheter, försäkringar, fordon, tillgångar av betydande värde och väntad skatteåterbäring. Om det är osäkert om det finns tillgångar i dödsboet som kan täcka begravningskostnaderna helt eller delvis, kan ekonomiskt bistånd beviljas som förskott på förmån.

Bidrag till begravning beviljas sammanlagt med max ett halvt prisbasbelopp. Hänsyn bör tas till allmänt vedertagna begravningstraditioner och i förekommande fall olika religiösa och etniska gruppers speciella önskemål om hur en begravning skall ordnas. Kostnader för det som hör samman med begravningsakten och att ta hand om den avlidne ska prioriteras men biståndet kan även omfatta kostnader för gravsten och en lättare förtäring.

Ska begravning ske utomlands beviljas normalt inte bistånd till extra kostnader för detta. Bistånd utgår från vad en värdig begravning i Sverige kostar. Transportkostnader godtas endast vid särskilda skäl, t.ex. då en person avlider utomlands och behöver transporteras till gravplats i Sverige.

Bistånd till kostnad för begravning av minderårig prövas i förhållande till vårdnadshavarens ekonomiska situation.

Vad gäller asylsökande som avlider är det den kommun där personen var bosatt eller vistades som ska pröva ansökan om ekonomiskt bistånd till begravningskostnader. Kostnaden täcks ej genom LMA-ersättning.

Bil

Huvudregeln är att en person som uppbär försörjningsstöd och äger en bil ska sälja bilen och utnyttja kapitalet till uppehälle. Bil är en lätt realiserbar tillgång och krav bör ställas på att bil ska avyttras senast efter en månads biståndsbehov.

Vid avyttring ska kvitto för försäljningen begäras in.

Om den sökande väljer att bo på en plats där tillgång till bil är praktiskt nödvändigt finns det ingen generell rätt till bistånd för bilkostnader om ett byte av bostad skulle eliminera behovet av bilresor.

Undantag gällande försäljning av bil kan ske vid särskild prövning, avser bil till ett värde som understiger ett halvt prisbasbelopp, i situationer sin berör behov av att ha bil för att ta sig till arbete/förskola/skola. Läs mer i handboken om ekonomiskt bistånd.

Den enskilde ska vidare uppmanas att söka skattejämkning för resor till och från arbetet. Beräkningen görs utifrån Skatteverkets avdragsgilla belopp för resor till och från arbetet med egen bil.

Äger den sökande en bil till ett värde av mer än ett halvt prisbasbelopp kan socialnämnden aktualisera byte till en billigare bil. Gäller ej om den sökande p.g.a. funktionshinder har en specialanpassad bil. Då ska denna, oavsett värde, inte räknas som tillgång.

Innan en eventuell aktualisering av bilbyte ska en värdering av bilen begäras in.

Vid bedömning av hjälpbehovet till bilkostnader för personer med funktionsnedsättning ska uppmärksammas att rätt till ersättning från Försäkringskassan som täcker sådan kostnad kan föreligga. Bistånd som beviljas i avvaktan på sådan ersättning är att betrakta som förskott på social förmån. Om ersättning ej kan erhållas från Försäkringskassan ska den enskilde underrättas om möjligheten att söka färdtjänst.

Bredband

Gällande kostnad för ekonomiskt bistånd till internet/bredband är detta numera som regel ett klart behov för att effektivt kunna ta del i samhällslivet. Biståndet lämnas dock inom ramen för den enskildes livsföring i övrigt.

Skälig kostnad som kan beviljas för internet/ bredband är upp till 200 kronor. Beloppet grundar sig på en kammarrättsdom där 200 kronor bedöms täcka kostnaden för nödvändig uppkoppling till sådant som skolarbete, myndighetskontakter, arbetssökande och betalning av fakturor (Kammarrätten i Jönköping, mål nr 3081-17).

Deposition

Ekonomiskt bistånd till depositionsavgifter t.ex. vid hyra av bostad eller tecknande av elavtal bör bedömas mycket restriktivt. Bistånd kan dock utgå om det är enda möjligheten för den enskilde att uppnå en skälig levnadsnivå.

Fickpeng

För personer som vistas på institution av olika slag kan försörjningsstöd till fickpengar utgå med 50 kronor/ dag. Detta belopp ska täcka kostnaderna för fritid, hygien, telefon och tidning. Försörjningsstöd till fickpeng utgår inte om fickpengen är inkluderad i vårdavgiften.

De personer som är inskrivna inom kriminalvården, häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, ansvarar kriminalvården för. Fickpengar ska då inte beviljas.

Flyttkostnader

I första hand ska en flytt kunna göras till självkostnadspris, d.v.s. den enskilde klarar flyttningen utan flyttfirma. Godtagbara kostnader kan då exempelvis vara hyra av bil/slöp och bensin. Så väl vid hyra av bil/slöp som vid hjälp av flyttfirma ska priser och anbud inhämtas för prisjämförelser innan beslut om bistånd kan fattas. Bistånd till dubbla hyreskostnader p.g.a. flytt beviljas endast om det finns särskilt starka skäl för detta.

Vid flytt av arbetsmarknadsskäl ska möjligheten att få bidrag från Arbetsförmedlingen undersökas. Om sådant bidrag ej utgår eller om en flytt är nödvändig av medicinska eller sociala skäl kan bidrag för flyttkostnader beviljas, gäller även inom kommunen.

Fritidskostnad över norm

Riksnormens grundbelopp avser att täcka fritidskostnader så som visst socialt umgänge, besök på teater eller bio, inköp av vissa sportredskap och liknande. Mera extraordinära kostnader för rekreation kan beviljas över grundbeloppen. Det kan finnas särskilda behov av rekreation, t.ex. hos barnfamiljer som under lång tid på grund av ekonomiska problem inte har kunnat få någon semester och hos vuxna med långvariga medicinska eller sociala problem. Barnperspektivet är centralt här och att stimulera till aktiviteter.

Glasögon

Socialnämnden bör ge försörjningsstöd till skäliga kostnader för glasögon, om behovet styrks av en legitimerad optiker eller läkare. Kostnadsförslag och intyg ska lämnas för att behovet ska kunna utredas.

Om det finns medicinskt behov av t.ex. särskild slipning eller behandling av glaset ska det framgå av intyget. Den extra kostnaden ska godtas om det är nödvändigt för att uppnå skälig levnadsnivå.

Kostnad för bågar godkänns med upp till 2 % av prisbasbeloppet. Kostnad för glas, synundersökning och tillverkning tillkommer. Vid oskäligt hög kostnad kan socialsekreterare begära att den sökande inhämtar prisjämförelse med annan optiker.

Kvitto på inköp av glasögon ska uppvisas senast två månader efter att den enskilde har fått biståndet utbetalat.

Om behovet av nya glasögon uppstår efter kortare tid än tre år ska detta särskilt motiveras. Kostnad för glasögon som har gått sönder kan dock beviljas, men i första hand behöver den enskilde undersöka om kostnaden kan täckas av hemförsäkringen.

Kostnad för kontaktlinser kan godtas efter individuell bedömning, om linser är det enda alternativet och behovet styrks av en läkare.

Hemutrustning

Hemutrustningen ska kunna tillgodose behov som matlagning, umgänge, sömn, förvaring, rengöring och rekreation. Även radio, tv och dator med internetuppkoppling bör ingå i hemutrustning. Gällande dator och internetuppkoppling bör särskild hänsyn tas till behoven hos barn och ungdomars som går i skolan. Den individuella behovsprövningen avgör om bistånd ska beviljas och till vad.

Bedömningen måste anpassas efter vad människor i allmänhet kan kosta på sig. Hembesök ska göras i samband med utredning om rätten till bistånd för hemutrustning.

Den sökande ska inkomma med kostnadsförslag innan beslut kan fattas och Kvitto på inköp av beviljad hemutrustning ska uppvisas senast två månader efter att den enskilde har fått biståndet utbetalat.

Hemutrustning vid bosättning

Omedelbara och större behov av möbler m.m. prövas särskilt. Bistånd kan ges om det finns särskilda skäl. Dessa kan vara;

- Bostaden är ett led i en rehabilitering.
- Den enskilde saknar möjligheter att förbättra sin ekonomi.
- Den enskilde kan endast förbättra sin ekonomi på mycket lång sikt.
- Den enskilde behöver omgående flytta till en annan bostad till följd av att han eller hon är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående.
- En ung person som av sociala skäl inte kan bo kvar hemma.

När det gäller ungdomar som nyss flyttat hemifrån och som inte har barn, kan det ofta ses som skäligt med en mycket enkel standard som förbättras först på längre sikt. Bedömningen av den enskildes framtida ekonomi är viktig. I de fall hjälpbehovet kan räknas vara kortvarigt ska hjälp beviljas med de delar av hemutrustning som är ytterst nödvändiga för livsuppehållet.

Nyanländas behov av utrustning till hushållet regleras via CSN-lån under förutsättning att de omfattas av särskild förordning. Flyktingsamordnaren i kommunen bistår i dessa fall den enskilde med ansökan.

Underhåll eller komplettering av befintlig hemutrustning

Bistånd bör kunna beviljas till komplettering av befintlig hemutrustning om den sökande har ett långvarigt biståndsbehov. Den enskilde bör kunna byta ut, reparera eller underhålla befintlig utrustning. Vid stora förändringar som att den enskilde flyttar eller får barn kan behov av kompletterande hemutrustning uppstå. Hembesök bör göras i samband med utredning om rätten till bistånd för underhåll eller komplettering av befintlig hemutrustning.

Spädbarnsutrustning

I samband med barns födelse bör behovet av nödvändig spädbarnsutrustning tillgodoses - barnvagn, bilbarnstol, bärsele, barnsäng med tillbehör, skötbädd samt utrustning för bad och matning. Vid prövning ska det utredas vilken utrustning som redan finns genom hembesök. Viss återanvändning kan förväntas om det finns syskon. Endast det som är nödvändigt i samband med barnets födelse är att betrakta som spädbarnsutrustning. Vid ansökan ska kostnadsförslag begäras in och kvitton visas upp inom 2 månader från inköp.

Hälso- och sjukvård samt medicin

Kostnaden för sjukvård som ingår i högkostnadsskyddet beviljas. Underlag som visar att kostnaden har registrerats i högkostnadsskyddet ska lämnas in vid ansökan. Kostnad för uteblivna besök beviljas ej. Även kostnad för mammografi och cellprovtagning beviljas.

Kostnad för mediciner ingående i högkostnadsskyddet beviljas. Likaså preventivmedel utfärdade av läkare/barnmorska. Dessa kostnader ska påföras högkostnadsskyddet och beräkning görs utifrån den faktiska kostnaden.

Kostnad för sjukresor är godtagbart om allmänna kommunikationer inte har kunnat användas. Vid bokade besök lämnar regionen ut bussbiljetter via kallelsen och den enskilde förväntas finansiera sina resor till sjukvården genom dessa biljetter. Resor som behöver göras för att hämta ut förskrivna mediciner eller hjälpmedel kan vara biståndsberättigande.

Vårdavgift vid sjukhusvistelse är ej att betrakta som hälso- och sjukvård utan en kostnad för kost och logi. Detta är således en del av försörjningsstödet och denna utgift kan ses som ett skäl för socialnämnden att beräkna försörjningsstödet till en högre nivå på grund av den enskildes förhöjda utgifter för livsmedel och boende.

Identitetshandlingar

Pass: Bistånd till pass bör inte utgå. Som regel är ett pass inte nödvändigt för skälig levnadsnivå.

Förnyelse av körkort/Id-kort till vuxna: Bistånd kan utgå och den faktiska kostnaden bör beviljas, inkluderat eventuella serviceavgifter om dessa inte varit möjliga att undvika för den enskilde.

Kläder

Kostnader för kläder ingår i riksnormen. Ekonomiskt bistånd till kläder utöver riksnormen kan därför endast utgå till omedelbara och större behov efter särskild prövning.

Detta kan gälla vid snabba viktförändringar hos den enskilde p.g.a. graviditet eller sjukdom; eller till flyktingar i behov av vinterkläder om behovet inte tillgodosetts genom särskilt bidrag enligt LMA. Sökande förväntas planera sin ekonomi så att behov av vinterkläder kan tillgodoses genom riksnormens grundbelopp.

Reparationskostnad gällande hyreslägenhet

Avser kostnader för reparation p.g.a. onormalt slitage och skadegörelse i hyreslägenhet, i 1:a och 2:a hand. Bistånd ska prövas mycket restriktivt och endast beviljas om kostnaden utgör ett hinder för den sökande att genomföra en flyttning. Det ska finnas medicinska och/eller sociala skäl till bostadsbytet. Bistånd till kostnad för reparation eller sanering kan efter prövning även utgå om åtgärden är nödvändig för att den enskilde ska kunna uppnå en skälig levnadsnivå.

Rättshjälp

Ekonomiskt bistånd till advokat beviljas mycket restriktivt, och endast i de fall då den sökande inte kan utnyttja det rättsskydd som ingår i hemförsäkringen. En anledning till att bevilja bistånd till advokatkostnader kan vara att det av sociala skäl är mycket viktigt att en person får behålla sin bostad.

Ekonomiskt bistånd kan i undantagsfall utgå till kostnad för tvister angående vårdnad, boende och umgänge, dock inte ärenden som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållanden eller bodelning.

I vissa fall kan rättshjälp från staten beviljas om det finns behov av mer omfattande insatser av juridiskt ombud. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till rättshjälpsavgiften som den enskilde behöver betala, denna avgift grundar sig på den enskildes ekonomiska förutsättningar. Bistånd betalas ut först då det finns ett beslut om rättshjälp.

Skulder

Ekonomiskt bistånd till skulder kan endast beviljas då det är enda möjligheten för den sökande att uppnå en skälig levnadsnivå. Kan beviljas mot återkrav enligt 4 kap. 2 § SoL. Det handlar främst om hyres- och/eller elskulder. Bistånd till skulder som böter, avbetalning på studielån eller banklån, underhållstöd, kontokortskulder, privata skulder etc. beviljas inte.

I första hand ska alltid möjligheterna till avbetalningsplan med fordringsägaren undersökas.

Med hänvisning till de konsekvenser som framförallt en vräkning kan medföra är det nödvändigt att hyresskulder handläggs med särskild uppmärksamhet. I dokumentationen bör konsekvenserna av ett avslag redovisas, i synnerhet bedömning av konsekvenserna ur ett barnperspektiv. När det finns risk för elavstängning eller avhysning för hushåll där det finns barn ska orosanmälan alltid göras till barn- och ungdomsenheten.

För att förebygga uppkomsten av hyres- och/ eller elskulder är det av största vikt att inbetalning av föregående hyra/el alltid verifieras vid återkommande behov av bistånd.

För hantering av underrättelser om avhysning m.m. finns separat rutin i nämndens kvalitetsledningssystem.

Kronofogdemyndigheten

Indrivning av skuld hos Kronofogden är en ej godtagbar kostnad. Observera att vid utmätning på inkomsten ska den enskilde i första hand söka uppskov/anstånd med skulden.

Skuldsanering

Ansökan görs hos Kronofogdemyndigheten. Vid behov av råd och stöd kan den enskilde vända sig till kommunens budget- och skuldrådgivare.

Tandvård

Ekonomiskt bistånd utgår till akut tandvård och annan tandvård som är nödvändig för den enskilde.

Akut tandvård

Med akut tandvård avses behandling som måste utföras omedelbart. I sådana situationer kan inte kostnadsförslag efterfrågas. Patienten ska själv betala den akuta tandvården, kontant eller mot faktura. Ekonomiskt bistånd kan i efterhand utgå under förutsättning att den behandlande tandläkaren intygar att behandlingen avsett akut tandvård. Den akuta tandvården ska syfta till att lindra värk eller smärta.

Följande åtgärder *kan* enligt upphandlad förtroendetandläkare bedömas som akut tandvård: 103, 121, 122, 301, 302, 401, 402, 403, 521, 811.

Även åtgärderna 107, 303 och 404 kan betraktas som akut tandvård men individuell bedömning måste göras. Vid osäkerhet bör förtroendetandläkares bedömning efterfrågas för det specifika fallet.

Nödvändig tandvård

Ekonomiskt bistånd till nödvändig tandvård kan dessutom utgå till behandlingar som görs av följande skäl:

- Att patienten ska uppnå godtagbar tuggförmåga.
- Undanröja betydande sociala svårigheter
- Förebygga karies och tandlossning.

Skriftligt kostnadsförslag ska alltid föreligga från behandlande tandläkare innan beslut fattas. För bedömning av rätten till bistånd för nödvändig tandvård kan bedömning från förtroendetandläkare inhämtas.

Vid bedömningen av om nödvändig tandvård ska beviljas måste hänsyn tas till den enskildes möjligheter att inom rimlig tid själv bekosta vården. Personer som beviljas tillfälligt ekonomiskt bistånd får inte bidrag till tandvård om inte behovet är akut. Den sökande ska ha varit aktuell för ekonomiskt bistånd i minst sex månader.

Ekonomiskt bistånd utgår enligt den tandvårdstaxa som gäller för den offentliga tandvården. Kostnaden för tandläkarens undersökning i samband med kostnadsförslaget ska inkluderas i biståndet men inte kostnad för uteblivna besök.

Förbehållet att rätten till ekonomiskt bistånd kan komma att omprövas måste framgå av beslut samt meddelas både den enskilde och aktuell tandläkare.

I de fall då den enskilde beviljas kostnad för nödvändig tandvård ska fakturor för detta ändamål i den mån det är möjligt betalas in av socialsekreteraren. Det åligger dock den enskilde att fakturorna kommer socialförvaltningen tillhanda.

Umgänge – förälder och barn

Föräldrarna har enligt föräldrabalken ansvar för att barnets behov av umgänge med den andre föräldern eller med någon annan som står barnet nära så långt som möjligt ska tillgodoses.

Det innebär att kostnader för resor till den andre föräldern är ett gemensamt ansvar. Ekonomiskt bistånd kan därmed beviljas upp till halva resekostnaden. Billigaste och kollektiva färdssätt ska väljas om det inte inverkar menligt på umgänget.

När barnet vistas hos den sökande utgår bistånd för barnet per dag enligt riksnorm. Den sökande bör uppvisa ett umgängesintyg undertecknat av den andra umgängesföräldern som bekräftar de antalet dagar som barnet vistas hos den sökande.

E Inkomstberäkning

Inkomster som ska beaktas

Vid beräkning av ekonomiskt bistånd görs avdrag för alla inkomster efter skatt. Genom tjänsten SSBTEK (nås via IFO:s verksamhetssystem) har socialsekreterare möjlighet att hämta uppgifter om sökandes inkomster från bl.a. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Exempel på inkomster kan vara:

- arbetsinkomst (minskat med ev. fackföreningsavgift)
- arbetslöshetsersättning/alfa-kassa
- barnbidrag inkl. flerbarnstillägg
- underhållsstöd, annat underhåll

- bostadsbidrag/bostadstillägg
- familjebidrag
- pensioner (barnpension räknas bara för den del av biståndet som avser det aktuella barnet då det är barnets egna inkomst)
- familjehemsersättning (arvodesdel)
- föräldrapenning, 7 dagar/vecka
- vårdbidrag, den del som är beskattningsbar
- hyresinkomst
- inkomst av kapital
- livränta
- sjukpenning
- skadestånd (undantag för skadestånd som avser kostnader för terapi, rehabilitering el dyl.)
- skatteåterbäring
- vinster
- studiebidrag, alla former av bidrag avseende studier, praktik mm

Inkomster som inte ska beaktas

Fiktiva inkomster ska inte medföra reducering av försörjningsstödet. Endast sådana inkomster som den enskilde faktiskt kan förfoga över eller få tillgång till ska beaktas i den ekonomiska beräkningen.

Följande faktiska inkomster ska inte medföra reducering av försörjningsstödet:

- ersättning som betalas ut för merkostnader till följd av funktionshinder
- ersättning för omkostnader i samband med åtagande, t ex familjehemsersättningens omkostnadsdel
- försäkringsersättningar som kompenserar försäkringstagaren för ekonomiska förluster med anledning av en händelse av ett visst slag och som inte utgör en ersättning för inkomstförlust
- stipendier och fondmedel som är avsedda för ett visst ändamål, t ex en resa
- extra tillägg till studiestöd
- barns och skolungdomars inkomster av eget arbete upp till ett prisbasbelopp per kalenderår
- pensionsförsäkringar som inte går att återköpas
- bankmedel som inte går att ta ut på grund av villkor i ett gåvobrev eller testamente eller
- fast egendom som inte kan överlätas på grund av en bestämmelse i ett gåvobrev eller testamente
- Barn och skolungdomars inkomster, se stycket nedan om barns inkomster och tillgångar

Barns inkomster

Barn och skolungdomar i familjer med ekonomiskt bistånd får ha inkomster upp till ett prisbasbelopp från eget arbete utan att det påverkar föräldrarnas rätt till bistånd för barnet. Avsikten är att barn i ekonomiskt utsatta familjer ska kunna göra sådant som är möjligt för andra jämnåriga. Det normaliserar dessa barns villkor och kan även vara viktigt med tanke på framtida arbete och egen försörjning.

Inkomster över ett prisbasbelopp får räknas av på samma sätt som vid inkomster av kapital och tillgångar.

Barns tillgångar och inkomster av kapital

Barn är aldrig försörjningsskyldiga gentemot sina föräldrar. Däremot kan förekomsten av tillgångar hos ett barn beaktas när det gäller barnets del av försörjningsstödet eller en ansökan om ekonomiskt bistånd som avser barnet. Även här är det dock viktigt att göra en individuell bedömning i det enskilda fallet.

Barns tillgångar som är satta under s.k. förmyndarspärren utgör inte ett definitivt hinder mot att tillgångarna ska få tas i anspråk till barnets försörjning. Barnet bör dock kunna ha sparade medel upp till 15 % av prisbasbeloppet utan att det påverkar föräldrarnas rätt till försörjningsstöd för barnet.

Jobbstimulans

Jobbstimulansen innebär att 25 % av nettoinkomsten av anställning under de förhållanden som beskrivs nedan inte ska beaktas vid prövningen av ekonomiskt bistånd.

Jobbstimulansen gäller alla som fått försörjningsstöd under minst sex månader i följd och som får eller har ett arbete och en arbetsinkomst eller ökar sin arbetsinkomst.

Jobbstimulansen gäller alltså även om den enskilde haft vissa arbetsinkomster under sexmånadersperioden. Det finns inget krav på att den enskilde fått försörjningsstödet från samma kommun under sexmånadersperioden.

När den enskilde uppger arbetsinkomster ska en kontroll göras av om beräkningsregeln är tillämplig. Kontroll med ev. tidigare boendekommun kan göras om den enskilde godkänner detta. Beslut får annars fattas på befintligt underlag.

Beräkningsregeln är personlig och omfattar alltså inte automatiskt hela hushållet. Den gäller under 24 månader och fortsätter att löpa även om den sökande skulle få avslag under någon månad. Avräkningen ska göras innan normberäkning görs. Funktion för Jobbstimulans finns att använda i IFO:s verksamhetssystem.

Förbehållsbelopp och skattejämkning

Den enskildes möjlighet att få skattejämkning ska utredas. De vanligaste skälen för skattejämkning är höga resekostnader till och från arbetet, räntekostnader för egnahemsägare, vid ojämn inkomst eller vid inkomst endast del av året.

Vidare bör observeras möjligheten att erhålla skattebefrielse för t.ex. feriearbetande ungdomar

Den sökande ska uppmanas att ansökan om skattejämkning m.m. ska göras före april månads utgång varje år. Ansökan sker på fastställd blankett till Skatteverket.

Tillgångar

Kontanter, banktillgodohavanden och andra lätt realiserbara tillgångar, t.ex. bil, aktier, obligationer, ska förbrukas innan försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd beviljas, se *avsnitt angående bil* på sid. 15.

Om behovet av ekonomiskt bistånd bedöms överstiga tre sammanhängande månader eller om det finns andra särskilda skäl, bör även möjligheten att realisera andra tillgångar påverka nämndens bedömning av rätten till bistånd. Det kan till exempel handla om att sälja fastigheter, värdefull konst och antikviteter som inte kan hänföras till kategorin bruksföremål.

En tillgång bör dock endast påverka rätten till bistånd, om den har ett betydande värde och om överskottet vid en försäljning motiverar åtgärden. Sådana kapitalvaror som vanligtvis finns i ett hem, t.ex. TV, dvd, musikanläggning och dator, bör i regel inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd om varornas värde är skäligt.

Vid en försäljning bör den enskilde kunna använda intäkten till att betala eventuella lån som är knutna till det som sålts, utan att det påverkar rätten till ekonomiskt bistånd.

F Särskilda grupper

Makar, registrerade partner och sambor

Makar är enligt 6 kap. äktenskapsbalken underhållsskyldiga mot varandra. Makars ömsesidiga försörjningsskyldighet går således före rätten till ekonomiskt bistånd.

Sambo likställs med gifta vid prövning av rätten till försörjningsstöd. Sambos försörjningsskyldighet gentemot varandra gäller som regel från första månadens samboskap.

Vid skilsmässa ska alltid en kopia av ansökan om äktenskapsskillnad inlämnas. Försörjningsansvaret makar emellan gäller fram till det att skilsmässan formellt har gått igenom.

Efter separation är huvudregeln att vardera parten svarar för sin egen försörjning. För att rätten till ekonomiskt bistånd eller övriga bidrag från t.ex. Försäkringskassan (bostadsbidrag, underhållsstöd etc.) ska utgå ska parterna vara folkbokförda på olika adresser.

I enskilda fall kan det finnas skäl att göra undantag från grundregeln om underhållsskyldighet.

I hushåll med barn där sökande inte gör vad de kan för att bidra till sin egen försörjning och där avslag ges på ansökan om ekonomiskt bistånd lämnas orosanmälan till barn och ungdomsenheten utifrån att föräldrarna brister i att se till barnens behov.

Andra situationer då nämnden bör kunna göra undantag från principen om gemensamma tillgångar och försörjningsskyldigheten är om den ena parten är eller har varit utsatt för våld eller andra övergrepp av den andra parten.

Personer som har gemensam bostad får i första hand anses ha inkomster och utgifter gemensamt. Om det av omständigheterna klart framgår att ogifta samboende har skild ekonomisk hushållsgemenskap bör ekonomiskt bistånd utgå som till två ensamstående.

Arbetsökande

Följande krav ställs på de personer som är arbetsökande:

- Vara inskriven på Arbetsförmedlingen.
- Aktivt söka arbete inom varierade yrkesområden.
Vad som är aktivt arbetsökande får bedömas utifrån den enskildes förutsättningar i varje individuellt fall, men en person som är arbetsökande på heltid utan särskilda hinder bör kunna söka minst ett arbete per dag.
- Ta anvisat arbete förutsatt att det motsvarar hans eller hennes fysiska och psykiska förutsättningar.
- Vara beredd att arbetspendla eller flytta d.v.s. samma krav som gäller för rätt till a-kassa
- Delta i av Arbetsförmedlingen anvisad arbetsmarknadspolitisk åtgärd.
- Vid behov delta i svenskundervisning.

Vid handläggning av ekonomiskt bistånd för den som är arbetsökande ska samverkan ske med aktörer så som: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och kommunens Arbetsmarknadsenhet.

Den som är arbetsökande ska vid stickprovskontroll kunna redovisa sökta arbeten på jobbsökarblankett som fås från socialtjänsten vid ansökan om ekonomiskt bistånd.

Kompetenshöjande insatser

Socialtjänsten kan med stöd av 4 kap. 4 § SoL även kräva att den sökande under begränsad tid deltar i kommunal verksamhet som är kompetenshöjande och syftar till att ge den arbetsökande bättre förutsättningar att få arbete. Det kan vara t.ex. arbetssökarverksamhet eller arbetsträning i kommunal regi.

Om den sökande utan godtagbara skäl avböjer att delta i eller uteblir från sådan verksamhet som avses i 4 kap. 4 § SoL kan fortsatt ekonomiskt bistånd vägras eller nedsättas

Sjukskrivna/Arbetshinder

Om den sökande på grund av sjukdom är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande ska läkarintyg uppvisas inom en månad. Vid långvarig sjukskrivning bör Försäkringskassan aktiveras gällande rehabiliteringsansvaret, i de fall då läkare bedömt att arbetslivsinriktad rehabilitering är aktuell. Särskild blankett för samordnad rehabilitering tillhandahålls av Försäkringskassan.

Vid andra arbetshinder ex. pågående missbruk kan det ekonomiska biståndet inte villkoras mot att den sökande medverkar i behandling eller rehabilitering, eftersom detta är frivilliga insatser. Det är därför viktigt att bedöma om ev. missbruk eller andra sociala problem är av en sådan omfattning att den sökande är förhindrad att stå till arbetsmarknadens förfogande.

När den enskilde har behov av samordnade insatser både från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en så kallad samordnad individuell plan (SIP).

Sjukskrivna ska informeras om att de måste anmäla sin sjukskrivning till Försäkringskassan för att inte missa ev. ersättningar och stöd med rehabilitering.

Föräldralediga

Den som är föräldraledig med barn under ett år ska i god tid inför att barnet har rätt till förskola ansöka om förskoleplats, för att själv kunna återgå till arbetslivet, studier eller för att vara aktivt arbetssökande.

Den som tar ut föräldrapenning ska ta ut full ersättning. Den enskilde har dock rätt att spara upp till fyra veckors föräldrapenning fram till det år då föräldrapenningen senast kan tas ut. Den enskilde ska inte behöva utnyttja ersättningsdagar innan barnets födelse.

Studerande

Föräldrars försörjningsskyldighet för sina barn framgår av föräldrabalken och gäller tills dessa blir myndiga. Om barnen fortfarande studerar på gymnasienivå efter att de blivit myndiga gäller försörjningsskyldigheten tills barnet är 21 år.

Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning. Studerande i gymnasieskola (även över 18 år) som bor hos föräldrarna räknas in i familjen vid prövning av ekonomiskt bistånd, likaså ska studiebidraget för den studerande medräknas som en inkomst.

Om den unge över 18 år mister sitt studiebidrag p.g.a. att denne inte sköter sina gymnasiestudier bedöms den unge inte längre vara studerande och familjen går miste om en

inkomst. Om den unge väljer att avsluta sina gymnasiestudier bör denne plockas bort från familjens hushåll gällande försörjningsstöd.

Vuxna studerande ska i första hand försörja sig genom samhällets studiestödssystem eller motsvarande. Studiemedel och studielån bör anses täcka levnadskostnaderna och studiematerialet under nio månader. Som grundregel gäller att för studier på eftergymnasial nivå ska försörjningsstöd inte utgå under studietiderna om sökanden är arbetsför.

Om den studerande aktivt söker arbete under ferierna men ändå inte får något eller får vänta på att lönen ska betalas ut, kan rätt till försörjningsstöd föreligga. Socialnämnden har rätt att kräva att den studerande vid studieuppehåll under viss tid deltar i av nämnden anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet enligt SoL 4 kap 4 §. Om lön eller annan ersättning kommer att utbetalas kan bidraget ges som förskott på denna ersättning enligt SoL 9 kap 2 §.

En vuxen person som går en grundutbildning motsvarande grundskolekompetens ska inte behöva sätta sig i skuld. Dessa behöver endast söka bidragsdelen inom studiemedelssystemet och har rätt att erhålla kompletterande försörjningsstöd.

För vuxna som studerar där studierna är en förutsättning för framtida arbete är det oftast olämpligt att den enskilde tvingas avbryta studierna vid ansökan om ekonomiskt bistånd mitt i en termin eller kurs.

Företagare

Kommunen får inte gynna enskilda näringsidkare och det finns därför begränsade möjligheter för personer med eget företag att erhålla ekonomiskt bistånd. Företag innebär också i många fall en realiserbar tillgång. I de flesta fall bör en företagare som ansöker om ekonomiskt bistånd hänvisas till att avveckla företaget och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. I akuta situationer kan även företagare ha rätt till ekonomiskt bistånd.

Sökande som är utsatta för hot eller våld i nära relationer

Det är inte ovanligt att personer som utsätts för våld eller andra övergrepp kommer till socialtjänsten med ekonomiska problem. FREDA-kortfrågor ska användas vid varje nybesök gällande ekonomiskt bistånd. Mer information om FREDA finns på Socialstyrelsens hemsida och i nämndens kvalitetsledningssystem.

FREDA-kortfrågor ska ställs vid enskilda samtal med sökande, för att inte försätta en våldsutsatt för risker. Utifrån eventuell förekomst av våld ska den enskilde erbjudas stöd utifrån de rutiner som finns inom Individ- och familjeomsorgen. Konsultation kan även göras med Individ- och familjeomsorgens kompetensteam på våld i nära relationer.

Om det finns barn i hushållet är det särskilt viktigt att uppmärksamma barnens behov och en orosanmälan om våld måste göras till Barn- och ungdomsenheten.

I en akut nödsituation är det inte möjligt att på sedvanligt sätt utreda behov av försörjningsstöd. Den våldsutsatta och eventuella barns behov av skydd och stöd måste prioriteras. Förutom mat och hygienartiklar kan det bli aktuellt med logikostnader på hotell eller på kvinnojour om boende inte kan erbjudas i jourlägenhet eller genom att bevilja resekostnader för att den sökande ska kunna resa till släktingar eller vänner.

Efter att de mest akuta behoven tillgodosetts kan det vara aktuellt att vid beräkning godta kostnader för;

- Tillfällig adressändring
- Namnbyte
- Säkerhetspaket (låsbyte, titthål, kedja, mm)
- Dubbla hyreskostnader under uppsägningstid
- Kostnad för äktenskapsskillnad
- Hemutrustning
- Kläder

Normalt ska den ena parten i ett par inte kunna få bistånd för egen del utan att den andres inkomster eller tillgångar beaktas. Om en person som utsätts för våld eller andra övergrepp ansöker om ekonomiskt bistånd bör personen i första hand ges stöd i att få ut pengar från den andra parten. Här behöver dock hänsyn tas till ärendets art och lämpligheten i att utsätta en våldsutsatt person för att kräva den andra parten på inkomst. Om den andra parten inte fullföljer sin försörjningsplikt, eller om detta i särskilda fall inte är ett rimligt krav att ställa, görs en individuell bedömning.

Asylsökande, arbets- och uppehållstillstånd i Sverige

Alla utländska medborgare som söker uppehållstillstånd omfattas av lagen om mottagandet av asylsökande med flera (LMA). Det innebär att ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen inte är tillämplig för denna grupp. LMA innefattar rätten till logi, dagersättning, bostadsersättning och särskilt bidrag. LMA utbetalas av Migrationsverket. Undantag finns för asylsökande barn till föräldrar som har uppehållstillstånd i Sverige.

Uppehållstillstånd enligt EU:s massflyktsdirektiv

Personer som är beviljade uppehållstillstånd enligt massflyktingdirektivet har rätt till ersättning enligt LMA. Ersättningen handläggs av Migrationsverket men kan efter beslut från Migrationsverket handläggas av socialnämnden enligt LMA-lagstiftningen. Dessa beslut ska då återsökas hos Migrationsverket.

En person som har fått uppehållstillstånd enligt massflyktsdirektivet i Sverige har rätt att få hjälp med kost och logi, rätt att arbeta, rätt att söka grundläggande vård, rätt till skolgång för barn och visst ekonomiskt bistånd i Sverige under en begränsad tid.

Utländska medborgare

Utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet som turister eller affärsresande har endast rätt till bistånd i en nödsituation. I första hand ska dock hemlandets konsulat eller

ambassad kontaktas för att den sökande den vägen ska få hjälp att återvända till sitt hemland. I vissa enstaka fall kan bistånd utgå till resa till Sveriges gräns och uppehålle.

Nordiska medborgare likställs med svenska medborgare så länge de befinner sig i Sverige.

När det gäller EU-medborgare ska bedömning göra om personen i fråga har uppehållsrätt i Sverige. En sökande som har uppehållsrätt i Sverige har rätt att få sin ansökan om ekonomiskt bistånd prövad enligt samma principer som svenska medborgare. En sökande som saknar uppehållsrätt har endast rätt till bistånd i en nödsituation.

En EU-medborgare som varit anställd i Sverige har tillsammans med sin familj uppehållsrätt i Sverige upp till 6 månader efter att anställningen avslutats. Företagare har ingen uppehållsrätt efter att de avvecklat sitt företag. Studerande och pensionärer ska ha sin försörjning tryggad. För vägledning se *"EG-rätten och socialtjänsten – en vägledning"* på Socialstyrelsens hemsida.

Personer som deltar i statligt etableringsprogram

Personer som deltar i statligt etableringsprogram kan beviljas ekonomiskt bistånd vid behov för att uppnå en skälig levnadsnivå.

Kriminalvårdade och häktade

Kriminalvården svara för alla kostnader för intagna personer fram till dess att personen blir villkorligt frigiven. Även personer som är häktade och som genomgår rättspsykiatrisk undersökning är Kriminalvårdens ansvar och fickpengar ska inte beviljas.

Kriminalvården bekostar dock inte boendekostnader för den som är intagen. Rätten till ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden får därför prövas av socialnämnden efter ansökan. Förutsatt att den faktiska strafftiden inte överstiger sex månader och om den intagne riskerar att bli bostadslös.

Hemmavarande barn

Föräldrarnas underhållsskyldighet upphör generellt när ungdomen fyller 18 år, men så länge skolgången pågår gäller underhållsskyldighet fram till 21 år. Se mer information under avsnittet "Studerande".

Personer från 18 år som bor i föräldrahemmet och inte studerar på gymnasiet, betraktas avseende försörjningsstöd som ensamstående. Bostadskostnaden ska vid beräkning av försörjningsstödet delas med antalet personer som bor i bostaden. Se mer information under avsnittet boende och boendekostnader på sid. 9 och framåt.

Personer över 65 år

Personer 65 år och äldre som ansöker om försörjningsstöd ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att ansöka om äldreförsörjningsstöd. Äldreförsörjningsstödet riktas till äldre personer som är bosatta i Sverige med ingen eller låg pension. Detta kan betalas ut

från och med den månad en person fyller 65 år. Äldreförsörjningsstödet beviljas inte retroaktivt.

G Handlägningsprocessen

Ansökan

En ansökan om ekonomiskt bistånd ska lämnas in underskriven av samtliga sökande till socialtjänsten. I Mönsterås kommun finns en ansökningsblankett som används så väl vid nyansökan som återansökan. Utöver ansökningsblanketten med anvisningar finns en informationsbroschyr om ekonomiskt bistånd i Mönsterås kommun.

Vid nybesök ska sökande erbjudas ett personligt möte rörande ekonomiskt bistånd samt vägen till egenförsörjning.

Om en ofullständig nyansökan inkommer ska den som huvudregel kompletteras av den sökande. En begäran om komplettering ska ske skyndsamt. Om en bristfällig ansökan ej kompletteras med begärda underlag kan ett avslagsbeslut komma att fattas.

Alla ansökningar om ekonomiskt bistånd aktualiseras i verksamhetssystemet enligt gällande rutiner. Utredning enligt 11 kap 1 § SoL ska inledas utan dröjsmål.

Vilka handlingar som ska lämnas vid nyansökan respektive återansökan framgår av anvisningarna i ansökningsblanketten.

Identitetskontroll

Identitetskontroll görs vid personligt möte i samband med nybesök och vid andra kontakter med förvaltningen där den tjänsteman som träffar den enskilde inte sedan tidigare har kunskap om dennes identitet.

Utredning

Grunden för en utredning är att ta reda på orsakerna till att den enskilde inte kan försörja sig själv. I samband med första ansökan om bistånd ska därför en grundlig utredning göras som syftar till att kartlägga vilka behov som finns och vilka möjligheter och resurser den enskilde själv har att tillgodose dessa. Den utredning som sker i samband med nybesök ska resultera i två bedömningar. Dels bedöms rätten till bistånd, dels bedöms biståndssökandes förutsättningar och eventuella behov av insatser för att nå egen försörjning.

Finns det två sökande i hushållet ska det göras separata bedömningar om sökandes möjligheter och resurser. Läs mer under genomförandeplan.

Löpande utredningar om rätten till bistånd görs därefter inför varje beslut och utgår ifrån den dagsaktuella situationen samt från uppgifterna ifrån den första utredningen. I de fall biståndsbehovet blir långvarigt eller sökandes situation i stort förändrats ska en ny grundlig utredning genomföras, minst var sjätte månad.

Beslutsmeddelande ska alltid skickas till den enskilde tillsammans med besvärshänvisning.

Hembesök

Vid en utredning kan det finnas skäl till hembesök. Hembesök ska alltid föränmälas och kan inte göras mot den enskildes vilja. Vid hembesök ska socialsekreterare aldrig åka ensamma och riskbedömning ska göras.

Genomförandeplan

Socialtjänsten ska arbeta på ett strukturerat sätt och de insatser som ges ska ha tydliga mål.

Syftet med en genomförandeplan är att den enskilde ska ha en tydlig planering om stöd på vägen till egenförsörjning. Utgångspunkten är att ingen kommuninvånare ska behöva ha ekonomiskt bistånd längre än nödvändigt.

Genomförandeplanen ska omfatta samtliga förändringar som behöver ske för att den enskilde ska kunna bli självförsörjande. Förutom arbete kan detta även innebära att vid behov söka billigare boende, att ansöka om bostadsbidrag, sjukersättning med mera.

Genomförandeplanen ska tas fram under ett personligt möte med den enskilde och både den enskilde såväl som socialsekreteraren ska underteckna planen. Om den enskilde har en avvikande mening om något som tas upp i planen ska detta dokumenteras.

Av genomförandeplanen ska det även framgå när den ska revideras.

En genomförandeplan bör upprättas snarast om biståndsbehovet bedöms vara långvarigt. Då det är osäkert om självförsörjning kommer uppnås inom de närmsta månaderna eller ej kan genomförandeplan avvaktas. En genomförandeplan ska dock alltid finnas upprättad senast sex månader efter första ansökan.

Är det två sökande i ett hushåll ska det upprättas individuella genomförandeplaner för de sökande.

Utbetalning

Biståndet ska med få undantag betalas direkt till den enskilde via något av de vanliga betalningssätten d.v.s. personkonto i bank, plusgiro eller bankgiro. Försörjningsstödet ska normalt utbetalas månadsvis i de fall hjälpbehovet inte är kortare än en månad. Efter överenskommelse med den enskilde kan kortare betalningsperioder bli aktuella. Endast efter noggrann individuell prövning och i speciella situationer bör rekvisition eller dylikt användas. Utbetalning via rekvisition får inte fortgå slentrianmässigt under längre tid utan att utvecklingen följs. Det kan också vara aktuellt att utbetala bistånd genom rekvisition i samband med att ett akut behov har uppstått och utbetalning ej kan avvaktas till följande dag.

Vid betalning av fakturor för tandvård betalas alltid räkningen direkt till tandläkaren av socialsekreterare. I övriga fall betalas den enskildes räkningar som huvudregel av den enskilde själv. Efter individuell prövning kan bistånd betalas av socialsekreterare för sökandes räkning direkt till fordringsägare. Socialsekreterare behöver dock beakta att det kan finnas bakomliggande faktorer som behöver uppmärksammas om en person inte själv klarar av att betala sina räkningar kan.

För personer som saknar fullständiga personnummer eller som av någon anledning ej har rätt att öppna konto kan ett *Förladdat kort* genom Swedbank tillhandahållas.

Återkrav

Försörjningsstöd och annat ekonomiskt bistånd som lämnas med stöd av 4 kap 1 § kan endast återkrävas av den enskilde:

- om bidraget lämnas som förskott på förmån eller ersättning
- till person som är indragen i arbetskonflikt eller
- till den som på grund av förhållanden som vederbörande inte kunnat råda över hindrats från att förfoga över sina inkomster och tillgångar.

Ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § får återkrävas, om det getts under skriftligt villkor om återbetalning enligt 9 kap. 2 §. Beslutet ska innehålla uppgift om omständigheterna som utgör grund för återbetalningsplikten.

Om den sökande genom oriktiga uppgifter eller genom underlåtenhet att lämna uppgifter eller på annat sätt förorsakat att ekonomiskt bistånd utgått, eller utgått med för högt belopp, får socialnämnden återkräva det som utbetalats för mycket. Om den enskilde inte frivilligt betalar tillbaka det ekonomiska bistånd som återkrävs, kan socialnämnden väcka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten med stöd av 9 kap. 3 § SoL. Talan måste i så fall väckas inom tre år från det att biståndet betalades ut. Innan talan väcks måste socialnämnden på nytt utreda den enskildes möjlighet att återbetala det ekonomiska biståndet.

Om en person medvetet har lurat socialtjänsten genom att lämna oriktiga uppgifter kan det betraktas som ett misstänkt bedrägeri och leda till polisanmälan. Detta regleras i Bidragsbrottslagen (2007:612).

Ansökan trots att ekonomiskt bistånd redan beviljats för perioden

Ytterligare ekonomiskt bistånd bör som regel inte lämnas före beräkningsperiodens utgång, såvida det inte är frågan om en verifierad utgift som uppkommit under perioden och som ändå skulle ha beaktats om den varit känd vid beslutstillfället.

Förekommer i ett ärende återkommande ansökningar om ytterligare ekonomiskt bistånd trots att försörjningsstöd utgått under perioden ska orsakerna utredas och åtgärder vidtas t.ex. behandlingsinsats, stöd med budgetplanering, ändring av beräkningsperiodens längd m.m.

God kvalitet

Socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet och utföras av personal med lämplig utbildning och erfarenhet, socialtjänsten har vidare en skyldighet att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheten.

Arbetet med ekonomiskt bistånd domineras av att utreda och fatta beslut. En viktig del i att utveckla och förbättra kvaliteten är att identifiera, beskriva och fastställa de arbetsprocesser, aktiviteter och rutiner som hör ihop med exempelvis information, dokumentation, kontroller, beslut och kommunikation.

Flöde och rutiner för ekonomiskt bistånd finns i nämndens kvalitetsledningssystem. Dessa ska utvärderas och revideras löpande.

Egenkontroll

Avvikelseberättelser, synpunkter och klagomål är en viktig del i nämndens arbete med att förebygga och motverka missförhållanden samt för att säkra och utveckla en god kvalitet i verksamheten. Synpunkter och klagomål från brukare samt personal är en viktig informationskälla för att kunna åtgärda brister och identifiera områden som kan behöva förbättras.

Deltagande i Socialstyrelsens och SKR:s öppna jämförelser samt nationella brukarundersökningar är ett led i detta arbete.

Lex Sarah

Personal inom socialtjänsten är skyldiga att rapportera missförhållande eller påtaglig risk för missförhållande i verksamheten. Missförhållandet eller risken för missförhållande ska röra personer som får eller kan komma att få insats inom verksamheten. Det står i bestämmelsen om lex Sarah i 14 kap. 3 § SoL.

Ett missförhållande eller risk för ett missförhållande ska rapporteras till ansvariga för verksamheten enligt nämndens rutiner. Läs mer om Lex Sarah i SOSFS 2011:5.

Revidering av riktlinjer

Nämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd ska revideras årligen i samband med att riksnorm och andra av regeringen fastställda belopp har beslutats.